Леся Кравченко
канд.педагог.наук, доцент кафедри
техніко-технологічних дисциплін,
охорони праці та безпеки життєдіяльності
факультет інженерно-педагогічної освіти
Уманський державний педагогічний університет
імені Павла Тичини

# ФОРМУВАННЯ ПРАКТИЧНОЇ ГОТОВНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ТЕХНОЛОГІЙ ДО ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

У педагогіці вимоги до вчителя охоплюють два ключові поняття: «професійна придатність» і «професійна готовність». Професійна придатність означає наявність необхідних психічних і психофізіологічних якостей для успішної роботи в професії. Поняття «професійна готовність», запозичене з інженерної психології, є більш широким і включає не тільки придатність, але й рівень теоретичних знань і практичних навичок. Тобто вчитель може бути придатним за своїми психологічними особливостями, але недостатньо підготовленим теоретично або практично для професійної діяльності [3].

Зміст практичної готовності вчителя визначають дві групи умінь: організаторські та комунікативні.

Організаторські уміння вчителя полягають у залученні учнів до різних видів діяльності, що перетворює їх з об’єкта на суб’єкт освіти.

Комунікативні вміння вчителя – це взаємопов'язані групи перцептивних умінь, власне умінь педагогічного (вербального) спілкування та умінь і навичок педагогічної техніки [2, С.13].

Перцептивні вміння – це вміння, які проявляються на початковому етапі спілкування, вміння розуміти інших (учнів, вчителів, батьків). Для реалізації цих

умінь на практиці необхідне знання ціннісних орієнтацій іншої людини, які знаходять вираження у його ідеалах, потребах, інтересах. Крім цього, потрібно знати наявні у людини уявлення про себе, що він приймає в собі, що не приймає (основи Я-концепції особистості). Але для того, щоб майбутні вчителі могли реалізувати дані вміння у своїй професійній діяльності, необхідно сприяти усвідомленню студентами свого Я, формуванню позитивної Я-концепції.

Важливою частиною комунікативних умінь є здатність учителів контролювати свою увагу, вибирати адекватні способи поведінки, аналізувати вчинки учнів, розуміти їхні мотиви та керувати ініціативою у спілкуванні. Ці навички розвиваються впродовж усього періоду навчання у закладі освіти. Викладачі навчають студентів не боятися виступів перед публікою, і з часом їхні доповіді стають дедалі змістовнішими і якіснішими [1].

Розвиток комунікативних умінь потребує вдосконалення педагогічної техніки, яка включає мовленнєві навички, пантоміму, здатність управляти своїм емоційним станом і налаштовуватися на позитивний контакт з учнями. Для цього студенти виконують спеціальні вправи, які розвивають техніку мовлення, дихання, дикцію та культуру спілкування. Важливим є і вміння керувати своїм тілом та знімати м'язову напругу під час виконання педагогічних дій. Це допомагає майбутнім учителям у спілкуванні з учнями, адже вони повинні вміти викликати довіру та прихильність.

Як ми вже зазначали раніше, важливе значення поряд із комунікативними вміннями та навичками у формуванні практичної готовності студентів мають організаторські вміння та навички.

Однак, володіння окремими навичками організації ще не означає, що педагог зможе ефективно організовувати діяльність учнів у кожній конкретній ситуації. Для цього необхідна систематична практична діяльність. Майбутні вчителі спочатку навчаються організовувати колективні творчі завдання, поступово набуваючи необхідного досвіду.

На формування практичної готовності здобувачів вищої освіти до професійної діяльності впливає не лише сам процес навчання у закладі вищої освіти, але і навчальні та виробничі практики.

Педагогічна практика в школах дозволяє студентам проводити уроки та позакласні заходи, що є важливим етапом у розвитку їхніх організаторських здібностей. Попри початкове хвилювання, на четвертому курсі студенти вже почуваються більш упевненими, здатними ефективно управляти класом і заохочувати учнів до активної участі в навчальному процесі [3].

Таким чином, формування практичної готовності майбутніх учителів технологій — це комплексний процес, який включає розвиток як комунікативних, так і організаторських здібностей. Він починається з перших днів навчання і продовжується протягом усього освітнього процесу. Важливим є також постійний аналіз і корекція недоліків під час педагогічної практики, що дозволяє студентам досягти впевненості та професіоналізму у своїй діяльності.

## Список використаних джерел

1. Дубасенюк О. А. Професійна педагогічна освіта: інноваційні технології та методики: монографія. Житомир: ЖДУ ім. І. Франка, 2009. 504 с.

2. Михайлишин Р. Професійна готовність педагога до інноваційної діяльності: якісний аспект. *Вісник Львівського університету. Серія педагогічна*. 2016. Вип. 31. С. 11-18.

3. Петрук В.А. Теоретико-методичні засади формування професійної компетентності майбутніх фахівців технічних спеціальностей у процесі вивчення фундаментальних дисциплін: монографія. Вінниця: УНІВЕРСУМ–Вінниця, 2006. 292 с.